

Poziom rozszerzony — powtórka do matury

lektury zakresu rozszerzonego, teoria literatury, język i retoryka

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 27 pkt

Czas: 45 min

14 zadań · 27 punktów · 45 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych licz się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Jakie zjawisko polega na łączeniu w jednym wyrazie lub związku elementów dwóch różnych wyrażeń?

- A. aluzja B. elipsa C. gradacja **D. kontaminacja**

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: Np. „w każdym bądź razie” = „w każdym razie” + „bądź co bądź”.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Który przykład ilustruje demitologizację?

- A. opis zwycięskiej bitwy w eposie
B. ukazanie bohatera narodowego jako zwykłego, słabego człowieka, który zawodzi
C. pochwała herosa w hymnie
D. mit o Prometeuszu

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Demitologizacja odbiera mitowi świętość.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Kto ukazuje się poecie w *Trenie XIX* („Sen”)?

- A. Charon B. Brutus
C. zmarła matka poety z Urszulką na ręku D. Persefona

Odpowiedź: C

Rozwiązanie: Matka pociesza syna i zachęca, by znosił los po ludzku.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Gdzie Kordian wygłasza monolog, w którym nazywa Polskę Winkelriedem narodów?

- A. w Londynie
- B. w katedrze św. Jana
- C. w Watykanie
- D. na szczycie Mont Blanc**

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: To odpowiedź na mesjanizm „Dziadów”: naród ma działać, a nie tylko cierpieć.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 5. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Jaką przypowieść opowiada Józefowi K. ksiądz w katedrze?

- A. „Przed prawem” — o odźwiernym strzegącym wejścia do prawa**
- B. o wieży Babel
- C. o synu marnotrawnym
- D. o dobrym samarytaninie

Odpowiedź: A

Rozwiązanie: Przypowieść jest kluczem interpretacyjnym powieści.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 6. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Gdzie toczy się akcja „Antygony w Nowym Jorku”?

- A. w Moskwie lat 30.
- B. w parku na Manhattanie, wśród bezdomnych**
- C. w więzieniu w Warszawie
- D. w Tebach

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Główny bohater pokazuje los emigrantów i wykluczonych.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 7. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Które pytanie jest podchwytliwe (zawiera ukryte założenie)?

- A. „Ile stron ma ta książka?”
- B. „Czy przestałeś już ściągać na sprawdzianach?”**
- C. „Czy lubisz poezję Norwida?”
- D. „Która jest godzina?”

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Każda odpowiedź tak/nie potwierdza założenie, że ktoś ściągał.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Rozpoznaj środek stylistyczny. Zakreśl nazwę.

1. „W każdym bądź razie” (zamiast: w każdym razie / bądź co bądź) — **synestezja / kontaminacja / gradacja**
2. „Wielka była jego rozpacz.” — **synestezja / kontaminacja / inwersja**
3. „Kot kroczy krokiem królewskim.” — **inwersja / aliteracja / synestezja**

Odpowiedź: 1. kontaminacja; 2. inwersja; 3. aliteracja

Rozwiązanie: Środki z zakresu rozszerzonego.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Wpisz autora utworu.

1. „Antygona w Nowym Jorku” — _____
2. „Szewcy” — _____
3. „Sklepy cynamonowe” — _____
4. „Mistrz i Małgorzata” — _____

Odpowiedź: 1. Janusz Głowacki; 2. Stanisław Ignacy Witkiewicz; 3. Bruno Schulz; 4. Michaił Bułhakow

Rozwiązanie: Lektury rozszerzone.

Punktacja:

1. **1 pkt** — utwór 1
2. **1 pkt** — utwór 2
3. **1 pkt** — utwór 3
4. **1 pkt** — utwór 4

Wpisz pojęcie, które opisano.

1. _____ — przeniesienie poważnej treści w niski, komiczny styl
2. _____ — zdobywanie poparcia przez schlebienie odbiorcom i obietnice bez pokrycia
3. _____ — podtrzymywanie kontaktu między rozmówcami

Odpowiedź: 1. trawestacja; 2. demagogia; 3. funkcja fatyczna

Rozwiązanie: Pojęcia zakresu rozszerzonego.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. Hamlet udaje szaleństwo. — **P / F**
2. „Kordian” jest polemiką z mesjanizmem „Dziadów” cz. III. — **P / F**
3. Ofelia ginie w pojedynku z Laertesem. — **P / F**
4. Naturalizm unika pokazywania brzydoty i instynktów. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. P; 3. F; 4. F

Rozwiązanie: Lektury i teoria (zakres rozszerzony).

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Przeczytaj fragment. Kto i w jakim znaczeniu tak mówi? Jaki obraz świata wyraża zdanie?

Dania jest więzieniem.

William Szekspir, „Hamlet”, tłum. J. Paszkowski

Odpowiedź: np. Hamlet (w rozmowie z Rozenkrancem i Gildensternem); Dania, czyli dwór pełen zbrodni, kłamstwa i podsłuchów, jest dla niego miejscem zniewolenia — świat jest zły i duszny.

Rozwiązanie: 1 pkt — odpowiedź na pierwsze pytanie; 1 pkt — odpowiedź na drugie pytanie.

Punktacja:

1. **1 pkt** — odpowiedź na pierwsze pytanie
2. **1 pkt** — odpowiedź na drugie pytanie

Wyjaśnij, jak Konwicki przedstawia rzeczywistość PRL w „Małej Apokalipsie”.

Odpowiedź: np. Jako szarą, rozpadającą się, absurdalną: nikt nie wie, jaki jest dzień, wszystko jest zniszczone, ludzie są zniewoleni i obojętni — apokalipsa codzienności.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafna interpretacja; 1 pkt — odwołanie do utworu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafna interpretacja
2. **1 pkt** — odwołanie do utworu

Porównaj **Hamleta** i **Kordiana**. Wskaż jedno podobieństwo lub jedną różnicę i odwołaj się do obu utworów.

Odpowiedź: np. Hamlet i Kordian to bohaterowie, którzy wahają się przed czynem: Hamlet rozmyśla o sensie zemsty, Kordiana paraliżują Strach i Imaginacja; obaj ponoszą klęskę.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafne porównanie; 1 pkt — odwołanie do obu utworów.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafne porównanie
2. **1 pkt** — odwołanie do obu utworów

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (27 pkt)

27–25 pkt: bardzo dobry · 24–21 pkt: dobry · 20–15 pkt: dostateczny · 14–11 pkt: dopuszczający · 10–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.